

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-R77.3
Datum: 18. juli 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Melville Baird, predsjedavajući sudija
sudija O-Gon Kwon
sudija Howard Morrison
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Presuda od: 18. jula 2013.

**U PREDMETU PROTIV RADISLAVA KRSTIĆA
ZBOG NEPOŠTOVANJA SUDA**

JAVNO

**JAVNA REDIGOVANA VERZIJA PRESUDE DONESENE 18.
JULA 2013.**

Odbrana optuženog:
g. Tomislav Višnjić

SADRŽAJ

I. ISTORIJAT POSTUPKA.....	1
II. MJERODAVNO PRAVO	4
III. DISKUSIJA.....	5
IV. DISPOZITIV.....	9
SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE KWONA.....	10

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T (dalje u tekstu: Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić*, odnosno predmet *Karadžić*), donijelo je 23. oktobra 2012. godine “Javnu redigovanu verziju ‘Odluke po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* Radislavu Krstiću’ donete 23. oktobra 2012.”, u kojoj je odlučilo da na povjerljivoj osnovi izda nalog *subpoena* (dalje u tekstu: Nalog *subpoena*) Radislavu Krstiću (dalje u tekstu: optuženi) da 15. januara 2013. godine pristupi radi svjedočenja u predmetu *Karadžić* ili da iznese valjan razlog zašto ne može da postupi po Nalogu *subpoena*.¹ Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 7. novembra 2012. godine na povjerljivoj osnovi izdalo “*Addendum* Nalogu *subpoena ad testificandum* izdanom 23. oktobra 2012.” (dalje u tekstu: *Addendum* Nalogu *subpoena*) u kojem je naložilo da se pristupanje optuženog radi svjedočenja odgodi do 4. februara 2013. godine ili da mu se iznese opravdani razlog zašto nije moguće postupiti po Nalogu *subpoena*.²

2. Optuženi je 6. februara 2013. godine, posredstvom svog branioca, na povjerljivom osnovu podnio “Hitni zahtjev za odgađanje izvršenja Naloga *subpoena ad testificandum* i za dodatni ljekarski pregled” (dalje u tekstu: Zahtjev za odgađanje) u kojem je naveo da nije u stanju da svjedoči jer boluje od posttraumatskog stresnog poremećaja (dalje u tekstu: PTSP)³ i zatražio od Vijeća koje rješava u predmetu *Karadžić* da odgodi izvršenje Naloga *subpoena* “do zaključenja sljedećeg ljekarskog pregleda kako bi se utvrdilo zdravstveno i mentalno zdravlje [optuženog] kao i da li je sposoban, u mogućnosti i u stanju da svjedoči”.⁴

3. Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 7. februara 2013. godine odbilo Zahtjev i zaključilo da je optuženi mentalno i fizički u stanju da svjedoči.⁵ Optuženi je 7. februara 2013. godine odbio da svjedoči i Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* saslušalo je daljnje argumente o tome zašto on smatra da ne može da svjedoči.⁶ Nakon što je saslušalo te argumente, Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* naložilo je Sekretarijatu da do 8. marta 2013. godine dostavi detaljniji izvještaj o fizičkom i duševnom zdravlju optuženog u kojem će naglasak staviti na to da li bi (1) svjedočenje stvarno ugrozilo zdravlje optuženog; i da li (2) optuženi ima minimalnu sposobnost da razumije postavljena pitanja i da na njih racionalno i istinito odgovori.⁷ Zamjenik sekretara Međunarodnog

¹ Predmet *Karadžić*, Javna redigovana verzija “Odluke po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* Radislavu Krstiću” donete 23. oktobra 2012., 23. oktobar 2012. godine, par. 12–13; Predmet *Karadžić*, Nalog *subpoena ad testificandum*, povjerljivo, 23. oktobar 2012. godine (dalje u tekstu: Nalog *subpoena*), str. 2.

² Predmet *Karadžić*, *Addendum* nalogu *subpoena*, str. 2.

³ Predmet *Karadžić*, Zahtjev za odgađanje, par. 9.

⁴ Predmet *Karadžić*, Zahtjev za odgađanje, par. 4.

⁵ Predmet *Karadžić*, T. 33376–33378 (7. februar 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁶ Predmet *Karadžić*, T. 33414–33417 (7. februar 2013.).

⁷ Predmet *Karadžić*, T. 33422–32423 (7. februar 2013.).

suda je 14. februara 2013. godine, na osnovu pravila 33(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), imenovao nezavisnog medicinskog stručnjaka, neuropsihijatra dr. Josepha de Mana, da u skladu s nalogom Vijeća koje rješava u predmetu *Karadžić*, pregleda optuženog.⁸

4. Dana 8. marta 2013. godine na povjerljivoj osnovi dostavljen je “Podnesak zamjenika sekretara Suda u vezi s izvještajem nezavisnog medicinskog stručnjaka” (dalje u tekstu: Izvještaj medicinskog stručnjaka). Nakon što je pregledalo Izvještaj medicinskog stručnjaka, Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 13. marta 2013. godine zaključilo da nema medicinskih razloga koji bi predstavljali valjan razlog zbog kojeg optuženi ne može da postupi po Nalogu *subpoena* (dalje u tekstu: Nalog od 13. marta 2013. godine).⁹ Shodno tome, Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* naložilo je optuženom da postupi po Nalogu *subpoena* i podsjetilo ga je da bi neizvršenje naloga predstavljalo nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77 Pravilnika.¹⁰

5. Optuženi je 19. marta 2013. godine, posredstvom svog branioca, na povjerljivoj osnovi podnio “Krstićev zahtjev za ponovno razmatranje Naloga od 13. marta 2013.” (dalje u tekstu: Zahtjev za ponovno razmatranje), kojim je tražio da se ponovo razmotri Nalog od 13. marta 2013. budući da optuženi nije imao prilike da iznese argumente u vezi sa značenjem i posljedicama Izvještaja medicinskog stručnjaka.¹¹ Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 21. marta 2013. godine u usmenoj odluci zaključilo da optuženi nije ispunio uslov za ponovno razmatranje budući da u Zahtjevu za ponovno razmatranje nije pokazao da postoji očita greška u rasuđivanju niti da je ponovno razmatranje potrebno kako bi se spriječila nepravda.¹²

6. Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 22. marta 2013. godine primilo povjerljivo “Pismo Radislava Krstića Pretresnom vijeću” u kojem on ponavlja da ne želi da svjedoči pred tim Vijećem. Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 22. marta 2013. godine naložilo optuženom da 25. marta 2013. godine pristupi pred njega.¹³

⁸ Predmet *Karadžić*, Obavještenje zamjenika sekretara Suda u vezi s imenovanjem nezavisnog medicinskog stručnjaka, povjerljivo, 14. februar 2013. godine, str. 2.

⁹ Predmet *Karadžić*, T. 35416–35417 (13. mart 2013.).

¹⁰ Predmet *Karadžić*, T. 35417 (13. mart 2013.).

¹¹ Predmet *Karadžić*, Zahtjev za ponovno razmatranje, par. 1, 6–10.

¹² Predmet *Karadžić*, T. 35748–35749 (21. mart 2013.).

¹³ Predmet *Karadžić*, T. 35926 (22. mart 2013.).

7. Optuženi je 25. marta 2013. godine stupio pred Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* i uporno odbijao da svjedoči.¹⁴ Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* obavijestilo je optuženog da će izdati nalog umjesto optužnice i zakazati prvo stupanje pred Sud.¹⁵

8. Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* je 27. marta 2013. godine izdalo “Nalog *in loco* optužnice” u kojem je optužilo optuženog za nepoštovanje Međunarodnog suda, kažnjivo na osnovu pravila 77(A) Pravilnika zbog toga što je u više navrata odbio da svjedoči u predmetu *Karadžić*, uključujući 7. februara 2013. i 25. marta 2013. godine, čime je svjesno i hotimično ometao provođenje pravde odbijajući da postupi u skladu s Nalogom *subpoena*.¹⁶

9. Optuženi je prvi put stupio pred Sud 4. aprila 2013. godine i ostao pri tome da neće svjedočiti u predmetu *Karadžić* i izjasnio se da nije kriv za nepoštovanje Suda.¹⁷ Sudija Melville Baird vodio je pretres prilikom prvog stupanja optuženog pred Sud.¹⁸ Sekretar je 22. aprila 2013. godine imenovao Tomislava Višnjica (dalje u tekstu: branilac) za branioca optuženog.¹⁹ Istog dana je branilac *e-mailom* obavijestio Vijeće koje rješava u predmetu *Karadžić* da će odbrana do 21. maja 2013. godine biti spremna za početak suđenja.

10. Ovo vijeće je 7. maja 2013. godine imenovalo sudiju Bairda za predsjedavajućeg sudiju u postupku za nepoštovanje Suda.²⁰ Istog dana Vijeće je naložilo da će se pretpretresna konferencija održati 28. maja 2013. godine, a suđenje će početi neposredno nakon nje.²¹

11. Vijeće je 21. maja 2013. godine primilo “Krstićev podnesak za pretres 28. maja 2013. godine” (dalje u tekstu: Krstićev podnesak) i “Obavještenje Radislava Krstića o podnošenju Izvještaja i biografije vještaka” (dalje u tekstu: Krstićevo obavještenje), od kojih su oba podnesena na povjerljivoj osnovi.

12. Pretpretresna konferencija održana je 28. maja 2013. godine.²² Kada mu je ponuđena posljednja prilika, optuženi je ustrajao u svom odbijanju da svjedoči u predmetu *Karadžić*, pozivajući se na zdravstvene razloge.²³ Tokom pretpretresne konferencije odbrana je obavijestila Vijeće da ne namjerava održati uvodnu riječ na osnovu pravila 84 i da optuženi neće dati uvodnu izjavu na

¹⁴ Predmet *Karadžić*, T. 35931–35932 (25. mart 2013.).

¹⁵ Predmet *Karadžić*, T. 35932 (25. mart 2013.).

¹⁶ Nalog *in loco* optužnice, 27. mart 2013. godine, par. 10, gdje se upućuje na Nalog *subpoena* i *Addendum* Nalogu *subpoena*.

¹⁷ Prvo stupanje pred sud, T. 3, 5 (4. april 2013.).

¹⁸ Nalog kojim se imenuje sudija za prvo stupanje optuženog pred Sud, 27. mart 2013. godine.

¹⁹ Odluka zamjenika sekretara, 22. april 2013. godine. Tomislav Višnjic je 3. aprila 2013. godine prvo imenovan za dežurnog branioca da zastupa optuženog za vrijeme prvog stupanja pred Sud, v. Odluka zamjenika sekretara, 3. april 2013. godine.

²⁰ Nalog kojim se imenuje predsjedavajući sudija, 7. maj 2013. godine.

²¹ Nalog o rasporedu za početak suđenja, 7. maj 2013. godine.

²² Pretpretresna konferencija, T. 8–13 (28. maj 2013.).

²³ Pretpretresna konferencija, T. 9 (28. maj 2013.).

osnovu pravila 84**bis** Pravilnika.²⁴ Vijeće je razmotrilo Krstićev podnesak i izjavilo da nema ništa protiv zahtjeva odbrane za povećani broj riječi podneska; međutim, zahtjev odbrane da se Vijeće povuče iz postupka je odbijen.²⁵

13. Sudski postupak počeo je neposredno po okončanju pretpretresne konferencije 28. maja 2013. godine.²⁶ Vijeće je prvo iznijelo sažeti pregled predmeta protiv optuženog.²⁷ Vijeće je saslušalo iskaz jednog svjedoka, vještaka odbrane, psihologa Ane Najman (dalje u tekstu: vještak), koja je pozvana na osnovu pravila 94**bis** Pravilnika i čiji izvještaj je uvršten u spis pod pečatom kao dokazni predmet D5 (dalje u tekstu: Izvještaj vještaka).²⁸ Vijeće je takođe u spis pod pečatom uvrstilo niz medicinskih izvještaja u vezi sa zdravstvenim stanjem optuženog.²⁹

14. Po okončanju svjedočenja vještaka, odbrana je iznijela završnu riječ na osnovu pravila 86 Pravilnika i suđenje je završeno.³⁰ Optuženi nije dao nikakve dodatne primjedbe.³¹ Vijeće je obavijestilo odbranu da će datum izricanja Presude biti kasnije utvrđen.³²

15. Vijeće je 27. juna 2013. godine izdalo nalog o rasporedu i naložilo da Presuda bude izrečena 18. jula 2013. godine.³³

II. MJERODAVNO PRAVO

16. Mada ovlaštenja suda u vezi s nepoštovanjem suda nisu izričito formulirana u Statutu Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut), čvrsto je utvrđeno da Međunarodni sud ima inherentno ovlaštenje, koje proizlazi iz njegove pravosudne funkcije, da zajamči neometano provođenje jurisdikcije koju mu izričito daje Statut i da očuva svoje osnovne pravosudne funkcije.³⁴

²⁴ Pretpretresna konferencija, T. 10 (28. maj 2013.).

²⁵ Pretpretresna konferencija, T. 12–13 (28. maj 2013.).

²⁶ T. 13 (28. maj 2013.).

²⁷ T. 13–15 (28. maj 2013.).

²⁸ T. 17–21 (28. maj 2013.), 21–31 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica); D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom); D6 (Biografija, Ana Najman).

²⁹ Medicinske informacije na kojima je zasnovan izvještaj, a koje su dostavljene vještaku takođe su uvrštene u spis kao dokazni predmet D1 (dalje u tekstu: Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), D3 (Izvještaj dr. Gelicuma, 30. januar 2013.) (pod pečatom) i D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom). D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom) sadrži medicinski izvještaj D.H.M. Lefrandt od 2. aprila 2013. i medicinske izvještaje dr. Petrović od 25. avgusta do 1. septembra 2012. godine, 13. do 20. oktobra 2012. godine i 1. do 8. decembra 2012. godine; v. takođe D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 2–6.

³⁰ T. 32–33 (28. maj 2013.), 33–35 (djelimično zatvorena sjednica).

³¹ T. 37 (28. maj 2013.).

³² T. 37 (28. maj 2013.).

³³ Nalog o rasporedu, 27. juni 2013. godine.

³⁴ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, Presuda po navodima o nepoštovanju suda prethodnog pravnog zastupnika Milana Vujina, 31. januar 2000. godine (dalje u tekstu: Presuda o nepoštovanju suda za *Milana Vujina*), par. 13–26; *Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-AR77, Presuda po žalbi Ante Nobila na odluku o nepoštovanju suda, 30. maj 2001. godine (dalje u tekstu: Presuda po Nobilovoj žalbi), par. 36; *Tužilac protiv Ivice Marijačića i Markice Rebića*, predmet br. IT-95-14-R77.2, Presuda, 10. mart 2006. godine, par. 13.

Međunarodni sud, stoga, raspolaže inherentnim ovlaštenjima da se bavi ponašanjem koje ometa provođenje pravde.³⁵

17. Nepoštovanje Međunarodnog suda opisano je u pravilu 77 Pravilnika, koje predviđa sljedeće:

(A) Vršeci svoja inherentna ovlaštenja, Međunarodni sud može proglasiti krivim za nepoštovanje suda one koji svjesno i hotimično ometaju provođenje pravde, uključujući svaku osobu

(i) koja svjedoči pred vijećem, a uporno odbija da odgovori ili ne odgovara na pitanje;

[...]

18. Žalbena vijeće je zaključilo da pravilo 77(A)(i) nameće krivičnu odgovornost u slučajevima kada svjedok svjesno i hotimično ometa provođenje pravde od strane Vijeća tako što prilikom svjedočenja pred Vijećem uporno i bez razumnog opravdanja odbija da odgovori ili ne odgovara na pitanje.³⁶ To se odnosi i na svakog onog kojem neko vijeće Međunarodnog suda uruči nalog *subpoena*, koji se pojavi u sudnici i potom odbije da svjedoči.³⁷

III. DISKUSIJA

19. Svjesno činjenice da sâmo vrši krivično gonjenje u toj stvari, Vijeće se pozabavilo statusom svjedokinje koju je pozvala odbrana, i nakon što je razmotrilo njenu biografiju, uvjerilo se da ona može svjedočiti kao stručnjak iz oblasti psihologije na osnovu pravila 94 *bis* Pravilnika.³⁸

20. Što se tiče suštine ovog postupka zbog nepoštovanja suda, Vijeće uzima u obzir tvrdnje odbrane da bi zdravstveno stanje optuženog, ako bude svjedočio u predmetu *Karadžić*, vrlo vjerovatno bilo ugroženo i da bi se moglo pogoršati do te mjere da bi nastalo stanje bilo teško liječiti.³⁹ Odbrana tvrdi da se zbog toga optuženi suočio s dilemom, naime da li izdrži “kratku zatvorsku kaznu zbog nepoštovanja suda ili da pati od anksioznosti, depresije, noćnih mora, sjećanja na proživljenu traumu i strahova koji bi trajali i nekoliko godina”.⁴⁰ Odbrana navodi da ta dilema razumno

³⁵ Presuda o nepoštovanju suda za *Milana Vujina*, par. 13; v. takođe Presuda po Nobilovoj žalbi, par. 30.

³⁶ *U predmetu vezanom za nepoštovanje suda od strane Dragana Jokića*, predmet br. IT-05-88-R77.1-A, Presuda po navodima o nepoštovanju suda, povjerljivo, 25. juni 2009., dalje u tekstu (dalje u tekstu: Presuda po *Jokićevoj žalbi*), par. 27–32; v. *Predmet vezan za nepoštovanje suda od strane Dragana Jokića*, predmet br. IT-05-88-R77.1, Presuda po navodima o nepoštovanju suda, 27. mart 2009. godine, par. 12.

³⁷ V. Presuda po *Jokićevoj žalbi*.

³⁸ D6 (Biografija, Ana Najman); v. takođe T. 18–19 (28. maj 2013.).

³⁹ T. 32–33 (28. maj 2013.).

⁴⁰ T. 33 (28. maj 2013.).

opravdava njegovu želju da ne svjedoči.⁴¹ U skladu s tim, odbrana je zatražila od Vijeća da optuženog oslobodi optužbe.⁴²

21. Prije nego što odluči da li je utvrđeno krivično djelo nepoštovanja suda, Vijeće će iznijeti kratki pregled dokaznih predmeta uvrštenih u spis u ovom postupku.

22. [REDIGOVANO].⁴³ [REDIGOVANO].⁴⁴ [REDIGOVANO].⁴⁵ [REDIGOVANO].⁴⁶
[REDIGOVANO].⁴⁷

23. [REDIGOVANO].⁴⁸ [REDIGOVANO].⁴⁹ [REDIGOVANO].⁵⁰ [REDIGOVANO].⁵¹
[REDIGOVANO].⁵²

24. Branilac je 3. januara 2013. godine zatražio medicinski izvještaj o opštem zdravstvenom stanju optuženog kako bi se utvrdilo da li postoje ozbiljni duševni problemi koji opravdavaju njegovo odbijanje da svjedoči u predmetu *Karadžić*.⁵³ [REDIGOVANO].⁵⁴

25. Dr. de Man, kojeg je, kako je ranije navedeno, sekretar imenovao za nezavisnog psihijatra, pregledao je optuženog 15. i 28. februara, a zatim i 4. marta 2013. godine⁵⁵ Dr. de Man potvrdio je da optuženi boluje od PTSP-a; [REDIGOVANO].⁵⁶

[REDIGOVANO].⁵⁷

26. Vještak je od 6. do 8. maja 2013. godine vršila psihološku ocjenu optuženog.⁵⁸
[REDIGOVANO].⁵⁹

27. [REDIGOVANO].⁶⁰ [REDIGOVANO].⁶¹ [REDIGOVANO].⁶²

⁴¹ T. 33 (28. maj 2013.).

⁴² Krstićev podnesak, par. 2; v. takođe T. 36 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁴³ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 3; vidi takođe D1 (Krstićev zdravstveni karton), (*e-court*) str. 8, 10, 13.

⁴⁴ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 3.

⁴⁵ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 5.

⁴⁶ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 3.

⁴⁷ D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), str. 14.

⁴⁸ D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), (*e-court*) str. 9; D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 3.

⁴⁹ D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), (*e-court*) str. 9; D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 3–4, 10, 13.

⁵⁰ D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), str. 13–14; vidi takođe D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 4.

⁵¹ D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), str. 14; vidi takođe D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 4–5.

⁵² D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), str. 14; vidi takođe D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 5.

⁵³ D2 (Zahtjev za izvještaj ljekara) (pod pečatom).

⁵⁴ D3 (Izvještaj dr. Gellicuma, 30. januar 2013.) (pod pečatom).

⁵⁵ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 2; T. 16–17 (28. maj 2013.); v. *supra* par. 3–4.

⁵⁶ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 6; D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 5.

⁵⁷ D4 (Izvještaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom) str. 7; v. takođe D5 (Izvještaj vještaka) (pod pečatom), str. 5.

28. [REDIGOVANO].⁶³ [REDIGOVANO].⁶⁴ [REDIGOVANO].⁶⁵ [REDIGOVANO].

29. Što se tiče elemenata nepoštovanja suda, Vijeće napominje da je optuženom upućen Nalog *subpoena* u predmetu *Karadžić* i da nije sporno da je on uporno odbijao da svjedoči pred Vijećem koje rješava u predmetu *Karadžić*.⁶⁶ Međutim, optuženi dosljedno tvrdi da odbija da svjedoči zbog toga što boluje od PTSP-a i zbog toga što će njegovo zdravstveno stanje, ako bude svjedočio, vrlo vjerovatno biti ugroženo i da bi se moglo pogoršati do te mjere da bi nastalo stanje bilo teško liječiti.⁶⁷ Vijeće će sad razmotriti da li je odbijanje optuženog da svjedoči bilo “bez opravdanog razloga”.

30. Vijeće je naložilo da optuženog pregleda ljekar i da mu se dostavi izvještaj o tom pregledu. To je i učinjeno. Tokom suđenja odbrana je takođe ispitala vještaka i Vijeću dostavila njen izvještaj. Shodno tome, na osnovu svjedočenja ljekara i izvještaja koje ima pred sobom, Vijeće se uvjerilo da optuženi boluje od PTSP-a. Vijeće isto tako smatra da dokazi vještaka u činjeničnim podacima potkrepljuju Izvještaj dr. de Mana.⁶⁸ Međutim, osim što potkrepljuje njegov izvještaj, vještak u svom svjedočenju iznosi dodatne detalje budući da pokazuje da se duševno stanje optuženog, otkad je primio Nalog *subpoena* za svjedočenje u predmetu *Karadžić*, pogoršalo [REDIGOVANO].⁶⁹ Shodno tome, Vijeće, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona, smatra da dodatni dokazi, u svjetlu ostalih dokaza, ukazuju na postojanje opravdanog razloga. Stoga, s obzirom na ukupne dokaze koje ima pred sobom, Vijeće, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona, smatra da težina bolesti optuženog i moguće pogoršanje njegovog zdravstvenog stanja koje bi svjedočenje pred Vijećem koje rješava u predmetu *Karadžić* moglo izazvati, predstavljaju opravdan razlog za odbijanje optuženog da svjedoči.⁷⁰ S druge strane, uzimajući u obzir dokaze u

⁵⁸ T. 19–21 (28. maj 2013.); D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 5–7, 11, 14–17, Prilozi 1–3.

⁵⁹ T. 22–23 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica); D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 13.

⁶⁰ T. 24–25 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica); v. D1 (Krstićev zdravstveni karton) (pod pečatom), (*e-court*) str. 9; v. takođe D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 3.

⁶¹ D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 13; T. 25 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁶² T. 31 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁶³ D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 13–14, 18; T. 25, 31 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁶⁴ D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 14, 17, 18; T. 27–30 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁶⁵ T. 28 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica); D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 2, 18–19.

⁶⁶ V. *supra* par. 2–3, 5–7, 9; Krstićev podnesak, par. 2, 35–36.

⁶⁷ T. 32–33 (28. maj 2013.); v. *supra* par. 2–3, 5–7, 9; Krstićev podnesak, par. 2, 35–36.

⁶⁸ T. 23–24, 29 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica). [REDIGOVANO], v. D4 (Izveštaj dr. de Mana, 8. mart 2013.) (pod pečatom), str. 6, 7; D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 19–20.

⁶⁹ D5 (Izveštaj vještaka) (pod pečatom), str. 14, 17–18; T. 27–30 (28. maj 2013.) (djelimično zatvorena sjednica).

⁷⁰ U praksi Međunarodnog suda utvrđeno je da kada je svjedok koji boluje od PTSP-a dostavio ljekarsku dokumentaciju koja ukazuje na to da izlaganje bilo kakvom stresu moglo imati “kobne posljedice”, svjedok se može smatrati “objektivno nedostupan” u smislu pravila 92*quater* Pravilnika i shodno tome, nije u stanju da svjedoči u sudnici, *Tužilac protiv Gorana Hadžića*, predmet br. IT-04-75-T, Odluka po Zbirmom zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater* i Zahtevu tužilaštva za prihvatanje iskaza svedoka GH-083 na osnovu pravila 92*quater*, 9. maj 2013. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Hadžić*), par. 101; *Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župljanina*, predmet br. IT-08-91-T, Odluka kojom se djelimično odobrava zahtjev tužioca za prihvatanje svjedočenja ST020 na osnovu pravila 92*quater*, 19. januar 2011. godine, par. 17. Sve osim PTSP-a, kao na primjer poremećaj spavanja, noćne more, anksioznost, depresija, duševne patnje ili povećana mogućnost hospitalizacije, ne smatra se dovoljnim, Odluka u predmetu *Hadžić*, par. 98–101.

njihovoj potpunosti, Vijeće, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona, ne može da se van razumne sumnje uvjeri da gore navedeni faktori ne predstavljaju opravdan razlog za odbijanje optuženog da svjedoči pred Vijećem koje rješava u predmetu *Karadžić*.

31. S obzirom na gore navedeni zaključak, Vijeće se neće baviti posljednjim pravim uslovom iz pravila 77(A)(i) Pravilnika.

IV. DISPOZITIV

32. Iz gore navedenih razloga, Vijeće, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona, zaključuje da Radislav Krstić **NIJE KRIV** za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(A)(i) Pravilnika.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Melville Baird,
predsjedavajući

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon

/potpis na originalu/
sudija Howard Morrison

Dana 18. jula 2013.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE KWONA

1. S dužnim poštovanjem želim izjaviti da se ne slažem s odlukom većine da optuženi ne bude proglašen krivim za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(A)(i) Pravilnika.

2. Suprotno većini, nisam se uvjerio da Izvještaj vještaka dodaje značajno nove informacije Izvještaju dr. de Mana. Kada je Vijeće 13. marta 2013. godine zaključilo da ne postoje zdravstveni razlozi koji predstavljaju valjan razlog da optuženi ne postupi po Nalogu *subpoena*,⁷¹ ono je već razmotrilo Izvještaj dr. de Mana koji je u njemu naveo da postoji mogućnost da bi svjedočenje moglo kod optuženog izazvati priličnu uznemirenost i prouzrokovati pogoršanje simptoma PTSP-a. Vijeće je raspolagalo ovim informacijama i kada je odbilo Zahtjev optuženog za ponovno razmatranje i kada je izdalo Nalog *in loco* optužnice. Moje mišljenje je da Izvještaj vještaka samo potkrepljuje Izvještaj ljekara. U Izvještaju vještaka nije navedeno mnogo dodatnih medicinskih informacija koje već nisu navedene u Izvještaju ljekara, a za koje je samo Vijeće zaključilo da ne dosežu nivo koji bi predstavljao opravdani razlog da optuženi ne postupi u skladu s uslovima Naloga *subpoena*.

3. Većina smatra da Izvještaj vještaka daje “dodatne dokaze” u vezi sa simptomima PTSP-a optuženog, koji ukazuju na postojanje opravdanog razloga koji sprečava optuženog da kao svjedok da iskaz u predmetu *Karadžić*.⁷² Međutim, ako su “dodatni dokazi” vještaka, prema tumačenju Većine, takvi da navode na zaključak da je zdravstveno stanje optuženog toliko teško da sad postoji opravdani razlog koji ga sprečava da kao svjedok da iskaz u predmetu *Karadžić*, potrebni su dodatni dokazi nezavisnog vještaka da bi se Vijeće oslonilo na Izvještaj vještaka prilikom donošenja tog zaključka. Uzimajući u obzir da je Vijeće odlučilo da sâmo krivično goni optuženog radi nepoštovanja suda, u nedostatku tužilaštva koje bi ispitalo dokaze koje iznese optuženi, Vijeće ima obavezu da temeljito ispita te dokaze.

⁷¹ Predmet *Karadžić*, T. 35416–35417 (13. mart 2013.).

⁷² V. par. 30 *supra*.

4. Na kraju, primjećujem da se mnoge žrtve koje boluju od PTSP-a pozivaju da kao svjedoci daju iskaz pred Međunarodnim sudom i da se od njih očekuje da ponovo prožive svoja traumatska iskustva kako bi se ono što iznesu ispitalo i utvrdila istina. Imajući to na umu, Vijeće bi trebalo biti oprezno i pažljivo ocijeniti da li su eventualne posljedice koje svjedočenje ima po zdravlje svjedoka toliko teške da bi predstavljale opravdani razlog koji bi tog svjedoka spriječio da svjedoči.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon